

Alter eko.

Jak se krade ve velkém

O podvodech a jejich vlivu na podnikatelské prostředí v pořadu Alter eko diskutovali ředitel forenzní agentury Surveilligence Ján Lalka a ředitel Nadačního fondu proti korupci Petr Soukenka.

ptá se: Ján Lalka
ředitel forenzní agentury
Surveilligence

Podle průzkumů se v polovině firem vyskytují podvody. Pro státní správu statistiky neexistují. Jak na tom je?

Já si dovolím tvrdit, na základě svého působení v tajné službě, že je situace mnohem horší, než si normální občan dokáže představit. Existují určité oblasti podnikání, například stavebnictví, dopravní infrastruktura nebo IT, kde není možné bez toho, abyste měl kontakt na nějakého lobbistu, nebo jak se říká kmotra, získat veřejnou zakázku. V těchto oblastech byznysu různé pseudomanažerské skupiny prostě získaly stoprocentní kontrolu.

Naznačujete tedy, že je státní správa doslova prorostlá takovými skupinami.

Nepředstavujeme si to tak, že existuje jakási hlava, která řídí celou skupinu. Jsou to různé skupiny napříč politickým spektrem. Existují i tací lobbisté, kteří se tváří, že jsou například zastupci ODS, ale ve skutečnosti si udržují podporu různých stran - podle toho, jak se to zrovna hodí. Ovlivňují to samozřejmě i lidé dosazení na ministerstva a na nejvyšší posty. Vytvářejí se uzavřené skupiny lidí, kteří ve shodě tunelují veřejné peníze.

Vybavují si údajný etický kodex Věci veřejných, který stanovoval, že maximální výše provize z veřejných zakázek pro stranu by měla být deset procent. Můžeme považovat takovou zásadu za prostředek, kterým se systém brání tomu, aby byl prozrazen, zkompromitován?

S tím se dá do určité míry souhlasit. Řeknu hroznou věc, ale já považuji těch deset procent za únosných. Neříkám to proto, že bych s tím souhlasil, ale proto, že jsme jako Fond registrovali zakázky, kde došlo k předražení o sto procent. Běžných bylo na stavebních a infrastrukturálních zakázkách padesát procent. Ale vždy něco dostanete. Podívejte se na etický kodex Lesů České

republiky - ten stál necelé dva miliony - od společnosti Rittig & Partners. Když si ho přečtete, zjistíte, že je to pětadvacet stránek naprostých blábolů.

odpovídá:
Petr Soukenka
ředitel Nadačního fondu
proti korupci

Transparency International vydala přednedávnm analýzu, ze které vyplývá, že v České republice byly vyšetřovány jen relativně malé úplatkářské kauzy. Jak si to vysvětlujete?

Zaprvé, orgány činné v trestním řízení nebyly schopné velké kauzy, tedy rozsáhlou hospodářskou kriminalitu, vyšetřovat, protože jim to ani nebylo umožněno. Zadruhé, kauzy hospodářského charakteru jsou komplikované. Za ta léta se tak „vypilovaly“, že je zpětně obtížné je vyšetřovat a hledat důkazy.

Není problémem i to, že je tento druh trestné činnosti ve stínu boje proti korupci? Teď se mluví jen o korupci, a jako by se zapomínalo na to, že jde jen o jeden z druhů podvodů.

Když se bavíme o prosté korupci, klasickém uplácení a nabízení úplatků nebo vyžadování úplatků, jde o takzvanou malou nebo úřední korupci. To jsou trestné činy, které stoprocentně neohrožují fungování státu, neohrožují veřejné rozpočty ani rozpočty samospráv. Mají dopad na morálku a na podnikatelské prostředí. To, co republiku skutečně ohrožuje, jsou rozsáhlé organizované případy, kdy se vysává veřejný majetek. A to jsou věci, které by dříve a nebo později mohly mít skutečně fatální dopady na státní rozpočet. ✕

Celý pořad si můžete poslechnout na

Ekonom.cz/altereko

a ve vydání Ekonomu pro iPad.

Projekt Alter eko byl připraven ve spolupráci se Studiem Zet rádia BBC.